

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

Társadalmi és megyei érdekeket képviselő hetilap. — A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Tompa Mihály-utca 10. sz.

Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés; továbbá előfizetések, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalás.

Telefon-szám: 52.

Telefon-szám: 52.

Felelős szerkesztő:

KOMÁROMY ISTVÁN.

Kiadó laptulajdonos:

ID. RÁBELY MIKLÓS.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 10 korona. Félévre . . . 5 korona.
Várm. körjegyzőknek és tanítóknak egy évre 6 korona.
Egyes szám ára: 20 fillér.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petitsor térfogata . . . 20 fillér.
Nyilttér sora . . . . . 50 fillér.

A szerkesztőség kéziratot nem ad vissza, bélyegtelen levelet nem fogad el. — Vidéki levelezőink kéretnek, hogy közleményeiket péntek délig megküldeni sziveskedjenek.
A kiadóhivatal hirdetést és nyilttéri közleményt csak szombat délelőtti 10 óráig fogad el.

A háborús helyzet.

A háboru most kezd igazában háboru lenni. Most kezdi magára öltetni a maga világraszóló dimenzióit.

Eddig is voltak kisebb esete-paték és előcsatározások mellett döntő fontosságú hadi tények nem kis számmal, de csak mostanában közelítették meg úgy egymást minden harcztéren a küzdő felek, hogy ezentul már jóformán a lét kérdése forog szóban.

Ami ezentul történik, a mellett álm gyanánt fognak föltűnni az eddigi nagy-szerű hadi események. Előkészületnek fog csak látszani Belgium várainak gyors és sikeres bevétele, a francia várend-szer megostromlása; mert a döntő tények ott is ezután következnek.

Előkészületnek fog feltűnni a mi had-seregünk galicziai és orosz-lengyelországi összeütközése az oroszokkal. Okos elő-készületnek mutatja majd a nagy világ-kaleidoszkóp azt a tényt, amikor seregeink kitérve a döntő mérkőzés elől, Galiczia nyugati részeire vonultak vissza. Mellékes, kicsinyes csatározások színében fognak feltűnni az ungi, beregi és mármaroszi orosz betörések és az sem nyom a latban semmit, ha a mármaroszigeti orosz sereg Budapestet jelölte is meg kirándulása célpontjának. Kiverték őket hősi csapataink, nincsenek többé, lábuk nyomát hóval lepte be a Kárpátok ormain a korai tél.

Előcsatározások színében fognak föltűnni még Hindenburg német hadvezér világraszóló diadalai is, amelyekkel pedig jókora csapást mért az oroszokra, mert egész hadtesteket harcztéptelenné tett.

Ez mind-mind elmúlt már, mind csak álmkép lett már, mert ott áll előttünk a sivár valóság: az ellenség, amely újra összeszedte magát, amely még nem részesült halálos csapásban.

De a sivár valóság mellett ott ragyog számunkra is a remény csillaga, mert a mi hadseregünk sokkal kevesebbet veszített, mint az ellenség, a mi hadseregünk új erővel felrészlülve, az eddigi győztes csatákban is kipróbálva, a nem győztesekben okulva, tanulva teljes egészében, az eddigi erőnél nagyobb erővel, szövetségeseivel is egyesülve, szemben áll az oroszokkal.

Az ellenség még mindig erős és hatalmas, de már sikerekre nem támaszkodhatik, még látszólagosan sem, mert abba kellett hagynia Przemysl ostromát igen nagy veszteséggel, el kellett hagynia a Kárpátokat jókora veszteséggel; ez ugyan az orosznál alig jön számba; futnia kellett menekülve Galiczia jó nagy részéből és Orosz-Lengyelországnak abból a szögletéből is, ami a Visztulától nyugatra van. Ez bizony az orosz nagy seregre demoralizáló hatású és az óriási birodalom hatalmára nézve épen nem dicsőséges dolog.

De azért még nincsenek leverve. Ők elszennvedik a szégyent is, tulteszik magukat a dicstelenségen is és az eddigi történetek daczára mégis csak azt hajtogatják: azért mégis elmegyünk Berlinbe!

Ugyanezt a reménytelen reménységet, ezt a semmi alapon nem nyugvó bizakodást látjuk a francziáknál, angoloknál és a belgáknál, meg a nyomoruságos szerbeknél. Érzik mindenütt, hogy mi vagyunk az erősebbek és ügyesebbek, mi, a német-osztrák magyar seregek, de azért még sem mondanak le a jövőjükről, hanem a kudarcok daczára kitartók mindvégig. Hasonlit néha az ő ellenállásuk a kutba leeresztett makacs asszonyéhoz, aki, mikor már a feje is beme-rült a vízbe, a két kitartott kezével fejzte ki gunyolódását bemártója fölött.

Hát kérem, ezektől az ellenségektől tanulhatnánk ám valamit. Tanulhatnánk egy kis bizakodást, egy kis kitartást. Alig lép az ellenség egyet-kettőt, mi már oda vagyunk és menekülni akarunk, pedig ott állanak az ép, erős, harcra-kész seregeink, most épen ügyesen megfordított sztratégiával, győzelmes előnyomulásban.

És mi történik ezalatt itthon? Halljátok csak! Kikeresgélük, hogy de ennek az ezrednek egyik zászlóaljából kevesen maradtak, hát mi is sokat veszítettünk. Mi az olyan csatákban, ahol milliók harcznak? Felemlítik, hogy valami franczia madame azt jósolta, hogy a németek fognak elpusztulni és a francziák virulnak fel újra! Hát van ok jajgatni és szomorkodni, mert ez a madame többet is megjövendölt. Így azután akik már az igazi prófétáknak nem akarnak hinni, fölülnek az ilyen üzletszerű jósnőknek és hazafias madameoknak, akik

persze, hogy a maguk hazájának jósolnak jó jövendőt és evvel más országok hiszékeny lakóiban csüggedést terjesztenek.

Ugyan hogy nem akad minálunk is valami híres jósnő, aki hazafiságból valami szép nagy dolgot jósol összekeverve egy kis valószínűséggel. Minél bolondabb a dolog, annál biztosabban hívő közönségre talál.

Hiába is beszélünk és irunk ez ellen. Ez már sport és szenvedélyszerű megnyilatkozás egyes lelkekben, hogy sirni, jajgatni akarnak akkor is, mikor örülni kellene annak, hogy jól megy a dolguk. Ez is emberi perverzitás és ragados mint a többi emberi betegség.

A háborús helyzet ez idő szerint reánk és szövetségeseinkre nézve határozottan kedvezően alakul.

A galicziai harcztéren a tulnyomó orosz haderőnek föl kellett hagynia Przemysl ostromával. De nemcsak onnan ütték el őket, hanem a Sán és a Visztula folyókig menekülve futottak az orosz hadak, temérdek halottat hagyva hátra, számos foglyot hagyva kezeinkben ágyukkal és más felszerelésekkel. Galiczia kitritése annyira halad, hogy maholnap visszamennek hadaink Lembergbe is.

Az orosz medve megérezte, hogy a szívéhez közelebb fenyegetik őt a szövetségesegek, azért leveszi rólunk idomtalan nagy talpait és északra igyekszik a szívét védelmezni. Ivangorod és Varsó várai a közel jövőben ostrom alá kerülhetnek. Hogy ezt megakadályozzák az oroszok, ismét megpróbálták északról betörni Németországba, de Lyck táján újból vereséget szenvedtek. Azon fordul meg a dolog, hogy tudnak-e kellő időben elegendő haderőt juttatni a Visztulától nyugatra, úgy, hogy az északon és délen álló szövetséges seregek össze ne szorítsák őket. Evvel pedig alighanem elkéstek már és ha így van, a háboru határai messzebbre tolódnak a mi határainktól. De azért persze lesznek nagy öldöklések és pusztulások, hiszen a háboru már olyan dolog, hogy ott az embert meg is löhetik, le is vágthatják, le is szurhatják; hát nem kell gyerekesen csodálkozni, ha így történik a dolog. Lesz sebesülés, több mint eddig s talán

a halál is többet arat, mint eddig, mert nagyobb lesz a tűz, mint eddig.

Szerbiában is halad a mi dolgunk és pusztul a szerbeké s amit seregeink el nem végeznek, elvégzi azt a nyomorúság, betegség, csüggedés, lázadás és az elhagyott ország zárkózott állapota.

Franciaországban lépésről-lépésre halad a német szövetségesek ügye, ott most van a küzdelem a legmagasabb fokon, de Antwerpen bevételére és a tengerpartig terjeszkedés nagy könnyebbség lesz a németeknek, most könnyebb lesz az angol csapatokat kizárni a harctérről s az óriás ágyukat máshol felhasználni.

Az angol flegmára jellemző az a jelentés, amellyel az angolok hírül adták Antwerpen bevételét. Ez a klasszikus irás röviden így szól: „Az antwerpeni vár parancsnoksága Ostendébe helyezte át székhelyét.” Olyan zseniális, mint annak a rimaszombati kicsapott diáknak levele az atyjához, aki így irt: „Kedves atyám, küldj pénzt, más gimnáziumba helyeztek át; utaznom kell.”

Annyit tanulhatnánk belőle, hogy még az igazi bajban sem kell kétségbeesni, tartsuk fenn a lelkünk egyensúlyát.

Az újabb híreket alább közöljük:

BUDAPEST, okt. 15. (Érkezett este nyolczkor.) Csapatunk tegnap starasolai megerősített magaslatokat elfoglalták, Sary-Sambor elleni támadásunk is előrehaladt. Strwisztól északra Przemysl délkeleti arcvonaláig számos magaslat van birtokunkban. A vártól északra a San mentén szintén harcolunk. Az ellenségnek a Kárpátokon át való üldözésében Wiszkow és Skolezig jutottunk.

BERLIN, okt. 15. Nagy vezérkar ma déli jelentése: Antwerpennél összesen négy-ötezer foglyot ejtettünk. Terneusein konzul jelentése szerint mintegy *huszezer* belga katona és *kétezer* angol menekült Hollandiába, ahol lefegyverezték. Antwerpeni hadiszákmány igen nagy, legalább *ötszáz* ágyú, tömérdek lőszer, nyereg,

egészségügyi anyag, gépkocsi, gőzmozdony, vasuti kocsi, négymillió kgr. gabona, sok liszt és szén, tizmillió márka értékű gyapju, félmillió márka értékű réz és ezüst tárgyak, egy páncélvonat, több megrakott élelmezési vonat, nagy marhaállomány. Belga és angol hajókat már nem találtunk. Háboru kitörésekor az antwerpeni kikötőben vesztegelt harmincz német gőzös, — egy kivételével — megvan, gépeiket azonban használhatatlanná tették. Antwerpen városa keveset szenvedett, a lakosság nyugodtan viselkedik. Francziák támadásait Albert városa környékén, jelentékeny veszteségeket okozva, visszavetették, egyébként nyugaton nincs változás.

Keleten oroszoknak Kelet-Poroszország ellen nagy erővel megkísérelt előretörése meghiúsultnak tekinthető. Lengyelországban osztrák-magyar hadsereggel vállvetve harcolt csapatainknak támadása előrehaladt, mintegy nyolcz hadtesttel Varsó alatt állanak. Az oroszoknak Ivan-gorod-varsói vonalon Visztulán át megkísérelt előretörését egész vonalon visszavertük, az oroszoknak súlyos veszteségeket okoztunk.

BUDAPEST, okt. 15. Budapesti tudósító illetékes helyről közli: a népfelkelőkről szóló 1886. évi XX. törvényezikk szerint az elsőosztályú népfelkelők rendkívüli szükség esetén a hadseregnek és a honvédségnek kiegészítésére igénybe vehetők. A törvénynek e rendelkezésére támaszkodva, a magyar kormány az osztrák kormányval és közös hadügyminiszterrel egyetértőleg elhatározta, hogy az 1890—1878. évi születésű (24—36. éves) és katonailag még ki nem képezett népfelkelésre kötelezettek, tehát a felhívott népfelkelés első osztályába tartozó B) alosztályukat a bekövetkező szükség esetén már most összeírják, fegyveres szolgálatra való alkalmasságuk szempontjából megvizsgálják és ha a szükség kívánja, katonai kiképzésre behívják és kiképeztetés után a közös hadsereg és honvédség csapataihoz beosztják. Az erre vonatkozó hirdetmény és kormányrendelet a legközelebbi napokban fog megjelenni, az említett népfelkelésre kötelezettek összeírásának október 29-én be kell fejezteni. A népfelkelési bemutató szemlék pedig, amelyek célja annak megállapítása, hogy kik alkalmasak a népfelkelési fegyveres szolgálatra és kik nem alkalmasak, november 16-tól december 31-ig fognak a közhírré teendő napon megtartani. Hogy a

népfelkelési szolgálatra alkalmas népfelkelők tényleges szolgálatra vagyis katonai kiképeztetés céljából mely időpontban fognak behívatni, az később fog tudtul adatni, már most megjegyezzük, hogy a fiatalabb évfolyamokba tartozók behívása a későbbi évfolyambeli behívását meg fogja előzni, ez a kormányintézkedés bizonyára az egész országban közhelyességgel fog találkozni, mert alkalmat nyújt mind azoknak hazafiúi kötelességük teljesítésére, akik erre alkalmasak, de akik eddig fegyveres szolgálatot nem teljesítettek.

BERLIN, október 16. Wolff-ügynökség jelenti: A nagy vezérkar közli október hó 16-án délben: Az oroszok október 14-én ismét megkísérelték, hogy elfoglalják Lycket, támadásukat visszavertük, nyolczszáz foglyot ejtettünk, egy ágyut és nyolcz gépfegyvert zsákmányoltunk. — Csapatunk e hó 14-én Brüggét, 15-én Ostendét szállották meg. — Francziáknak Reimstől északnyugatra intézett heves támadásait visszautasítottuk. — Francia hivatalos tudósításokban azt jelentik, hogy a harcvonal különböző helyein, így például Berkau-bacnál, Reimstől északnyugatra látható előhaladást tettek, ezek a hírek egyáltalában nem felelnek meg a valóságnak.

BUDAPEST, október 16. A főhadiszállásról: A harcok egész arcvonalunkon Sary-Sambortól a San torkolatáig tegnapig folytak. Mármarosban az ellenséget üldöző csapataink birtokba vették Rahot. A fekete Bistryca völgyében az oroszok, a kiket csapataink Rafailovánál megverték, Vilona felé vonultak vissza.

A közönség köréből.*)

Vettük és közöljük a közönség köréből jött alábbi sorokat, melyek közül az egyik az *élelmisszer drágaságára vonatkozik* s erre nézve a felszólalókat megnyugtattuk, hogy a több oldalról érkezett panasz alapján máris megtörtént a hatósági áruk részben való megállapítása s ennek a lakossággal dobszó utján való közlése.

A másik felszólalás a kiváló szakember részéről megnyilatkozó viszhang multkori közleményünkre. Erre vonatkozólag is jelenthetjük,

*) E sorok alatt közlötteknek — közérdekből — szívesen adunk helyt, a felelősség azonban annak tartalmáért a beküldőt terheli. Szerk.

TÁRCZA.

A gépmadár.

Fent a légben büszke méltósággal,
Hallgatva kering egy nagy gépmadár.
Amerre ellát katonatábor,
Fölötte sötét, villámló sátor.
S ő köztük bizva, nyugodtan jár.

„Munkára gyorsan! Hazáért! Cárért!”
Szól a pilóta. Golyó sivit...
S míg a betűket egymáshoz rójja,
A honszerelem az védi, óvja.
Az ég is küldi bár mennyköveit.

S im a táborból lázasan felszáll,
A harcra hívó ellenséges párja.
Fölrepül mellé... A magyar sereg
Lélekzetvesztve érette remeg;
S imás ajakkal még visszavárja.

Kezdi a harcot... Trombita nem szól.
Némán repülnek... Dob nem pereg...
Látja a hőstünk, lelőhetetlen,
Hiába üzi... Legyőzhetetlen.
De élve innen el nem mehet.

Próbálja újra. Ujra hiába.
Még mindig repül az orosz madár.
Látja a nagy célta halálra készen,
Neki rohan hát halálon, vészen.
S zuhannak együtt, hol sóhaj se jár.

Nem tudjuk, ki volt. Csak az őszi szél
Beszélget róla, nevét susogva.
Nem tudja senki s a népkégyelet
Repkényt fon mégis messze sir felett.
S emlékéit mindig áldani fogja.

Vatthay Ilona.

Három guerilla.

Ezt az apró megemlékezést még a nagy világháboru kitörése előtt irtam meg. S a csodálatosan fenséges, de komor idők keretébe úgy beleillik ez a régi kép, hogy csak alig csillan ki belőle az a patina, a mit a régi eseményekre rávont a hatvanhat küzdelemteljes év. Mégis, hajh mégis...!

Nemzeteket megrázó nagy tragédiák utolsó jelenetei a guerilla harcok; utolsó fellobbanásai a lelkesedésnek; végső erőfeszítése a halállal tusakodó nemzetnek, mint távoli moraj és alig villanó villám a nyári tikkadásban keresztülvonuló vihar után... Ezek az apró csaták olykor olyan színesek, olyan fájdalmasan szépek! Ezek a nagy színjáték apró színfoltjait adják, mi nélkül nem lenne teljes a nagy egész.

1849-ben Beniczky és Gracza a Losonc—apátfalusi erdőtartották kezükben. Ebben a csapatban szolgált a három alább nevezett is. A néhány száz főnyi elszánt ember nem egy kellemetlen napot szerzett a rendes császáriaknak és a segítő oroszoknak. Losonczon szétugrasztották az orosz sereget, majd a felvidék más részein portyáztak, verekedtek több-kevesebb szerencsével, míg aztán a folyton erősödő nyomás alatt foszladozásnak indult a hon, a szabadság védőinek ezen végső maradványa is. A guerillák az éj leple alatt lopva tértek meg falujokba s titkon szétmorzsolat könyök és elfojtott sóhajok közt vették fel a munkát ott, ahol elhagyták. Itt érte azután őket a kopók, a spiczlik judáskodása és azután következett Kuffstein, Olmütz és a többi hirhedtté vált nemzetet sorvasztó börtönök betöltése... Jó szerencsés volt, a ki csak a hazai börtönök valamelyikébe került, legalább egynémelyikének a sóhaja kihallatszott olykor...

Telek Ferenczet Komárom kazamátaiba zárták s tizenöt hónapot töltött ott a haza sorsa felett való elmélkedésben. A guerillák nem voltak a legkedvesebb emberei a Haynau-féle haditörvényszéknek. Mint portyázó csapatok sok borsot törtek az osztrák hadsereg orra alá, azért akit elfogtak közülük, könyörtelenül felkötötték vagy életfogytiglan szívták a várbörtönök alján a büzös, rothadt levegőt...

Telek Ferenczet, miután az első sorsot kelősen megkóstoltatták vele, a második éri, ha felesége, szegény jólelkű öreganyám egy merész dologra nem szánta volna magát: Befogott hosszú nyári szekérbe, őt apró gyermekét szalmába felrakta rá, Komáromba utazott s hivatkozva őt neveletlen apróságra, Isten különös csodájaképpen sikerült neki kikönyörögni nagyapámat az akasztófa alól.

Ugyancsak ott volt akkor Komáromban bezárva a szintén füleki származású guerilla Dóla Gyura, ki nemsokára rá valami véletlen szerencse folytán egy cseh báróval együtt megszökött. A báró, kinek a nevét sohasem hallottam senkitől (nem kérdezte akkor senki a menekülő honvédtől, hogy hívják, elég az, ha honvéd volt) s nem is tudták nevét, betegen érkezett Fülekre s négy hétig rejtgették ott, míg annyira magához tért, hogy tovamehessen. Elbujdosott s elveszett a névtelenségben; lehet, elfogták s a szökevények szomorú sorsára jutott; lehet, sikerült neki kijutni az országból biztosabb földre, biztosabb fedél alá... Lehet.

Dóla Gyura pedig futó betyár lett és sokáig bujta a fülekkörnyéki Rátka, Babi és többi pusztákat és erdőket. A lép tarka legendákkal vette körül rejtelmes alakját. Hol itt, hol ott tűnt fel. A nép látta, beszélt vele s a törvényemberei nem bírták megejtetni. A felesége az erdőbe hordott neki ételt s ha rajtaütöttek,

hogy egyelőre a szegények intézete ürittetett ki esetleges felhasználás céljából s máris folyamatban van a koleragyanus esetek megfigyelése és elkülönítése céljából emelendő *barakkórház építése*.

A két levél így szól:

Nyílt levél Rimaszombat rendezett tanácsú város Polgármesteréhez.

A míg határainkon vitéz katonáink hősi küzdelmet folytatnak a reánk tört ellenséggel szemben s küzdenek leendő boldogulásunkért, eljövendő jólétünkért, idehaza a háboru parazitái ellen kell elkeseredett harcot indítani. Lelketlen üzerek, rosszabbak az uzsorásnál, ki használják a háboru viszonyok okozta nehezebb gazdasági viszonyokat s aljas kapzsiságból megdrágítják az elsőrendű szükségleti cikkekét. Szinte orgiát üzi a kapzsi spekuláció, amely már a zsarolással határos. Nemrégiben a drágítás első jeleinél a hatóság figyelmébe ajánlottuk az elsőrendű szükségletek árainak figyelemmel kísérését. Azóta csak néhány hét múlt el s a rimaszombati kereskedelem egyes tényezői, nem általánosítunk, mert vannak tiszteletreméltó kivételek is, igazán rászolgálnak, hogy a rendőrség (. . . .?) vegye gondjaiba őket s fékezze meg kapzsi falánkságukat. Mert azt igazán nem lehet másnak venni, hogy az élelmiszereket 5—30% al felemelték. Felháborító és elítélendő ez a lelketlen kapzsiság, melyet nem szabad megtorlás nélkül hagyni. Így vagyunk már a termelőkkel is. — Például a krumpli árát, mióta a katonák itt vannak, 125 százalékkal emelték fel!

Egyesek — sajnos — nemcsak szórványosan, most akarnak meggazdagodni a háboru okozta nehéz viszonyok között. Hát ezt nem szabad eltűrni, s a hatóságoknak meg kell védelmezniük a közönséget egyrészt a büntető eszközökkel, másrészt a gazdasági harc eszközével: a konkurencziával!

Olvassuk a lapokban, hogy más városok magistratusai, ahol a háboru hiénái szintén felütöttek a fejüket, tüzzel vassal büntetnek, üzleteket zárnak be, iparigazolványokat koboznak el egyrészt, másrészt azon fáradoznak, hogy a tömeggyógyászati cikkekhez mérsékelt áron juttassák városuk közönségét. Az olcsó burgonya, liszt, cukor, hus, tüzelőanyag stb. akciója mindenütt fényes eredménnyel járt. S eme legradikálisabb intézkedéseknek épen most,

puskájával és pisztolyaival hamar megtisztította maga körül a teret. A néphit szerint, ha az erdőbe bevehette magát, nem bírtak vele többé. Egy ízben puska lövéssel a feleségét is megsebeztek azzal a czélzatos szándékkal, hogy felébred Gyurában az asszonyát féltő férfi s vakon dől bele a veszélybe. Számításuk csak félig sikerült. Addig ugyanis, hogy aggodalmát felkelítették, de Dóla nem ült le feleségét ápolni, hanem vállára kapta s eltűnt vele az erdő sűrűje között, ahol már ő volt az ur.

Fátuma azonban őt is utolérte. Rátkán a számadó juhász a lányát férjhez adta s a lakadalomra Gyura is elment és mindenről megfellekedve, fegyverét, szűrét lerakta s olyan táncba kezdett, mint akinek legkevesebb gondja és baja van a világgal. A mindig szaglászó kopók azonban valahogy értesültek a dologról és körülvették a pusztát. Mikor a bojtár gyerek elkékkült arccsal befutott és a bajra figyelmeztette, már késő volt. Ott a harcot nem vehette fel, menekülni próbált s futtában lötték le, mint a vadat. Már nem érthette el az erdőt, mely annyiszor megvédte, de elérte azt az erdőt, mely aranyas lombjai alá temette az üldözésekkel betyárrá tett becsületes parasztot. Állítólag ott fekszik azon fa alatt, ahol a lövés leterítette. S a füleki gyerekek ha a Rátkán járnak, félénk tisztelettel mutogatnak egy öreg szifla alá: ott lötték agyon Dóla Gyurát. — — —

A világ nagyot változott. Kik akkor szövetségesek voltak a magyar nemzeti küzdelem eltiprására, most szuronynyal állnak szemben egymással; s kik akkor élethalálra keresték egymást, most tömör sorokban vállat vállhozva vivjük a világtörténelem legádázabb, legnagyobb csatáit. Legendás idők, csodás szép napok! Vajjon mit jegyez fel rólatok a késő krónikás . . . ?

Telek A. Sándor.

a katonák ideérkezése idején érkezett itt is a 24-ik órája, ami mindenesetre nagy áldás lesz a közönségre, s nagy csapás a kapzsi kereskedőkre és termelőkre, akik mindjárt alább fognak hagyni szertelen követeléseikkel.

Mi is teljes bizalommal fordulunk Polgármester urhoz, akinek városa közönségének jóléte iránti működése közismert, aki eddigi működésével is éjjel-nappalát, ragyogóan fényes tehetségét, sőt egészségét is városa javáért áldozta, most is hisszük, hogy nem hagyja ezt a közönséget, mely oly nagy szeretettel s bizalommal csüng polgármesterén, e nehéz időkben a háboru hiénáitól felfalni. — a.

* * *

Tekintetes Szerkesztőség!

A „Gömör Kishont“ utóbbi számában megjelent „Építsünk barakkórházat“ című cikkre vonatkozólag szerény megjegyzésemet, — kinek már egy kolerajárványt és pedig a katonaság között volt alkalmam észlelni, — megszivvelés végett szíveskedjék becses lapjában közölni.

Besztercebánya sz. kir. városba most szeptember hónapban érkezett meg egy 1100 emberből álló beteg katonai transport, csupa belbeteg, vérhas és kolera. — Van ugyan a városnak egy járványkórháza, 40 ágyas, szívesen felajánlotta a katonaság részére, éppen úgy, mint ahogy már előzőleg felajánlott 1300 sebesült részére helységet, megfelelő felszereléssel. A főispán, a polgármester, a város, a közönség önfeláldozása és tevékenysége a legnagyobb elismerést érdemel. De mi ez a 40 ágy egy 1100 emberből álló transport részére, mely fertőző volt. Egymáson, rakáson feküdtek tiszt és közlegény kivétel nélkül a vasuti waggonokban, szalma és néhány napos piszokban. Borzasztó látvány volt! Mit lehetett ezen transporttal cselekedni?! Sötét éjjel érkezett meg. Hogyan lehessen ezt a hegyek között lévő 40 ágyas barakba elhelyezni?! A mindig találékony, agilis és gyors elhatározású ezredorvosunk mit tehetett egyebet: kiürítette a gimnáziumba már elhelyezett 600 sebesültet még azon éjjel, — átvitette más kórházakba.

Egy a vasuti állomástól a város szélén húzó úton lebonyolította az egész szállítást; a legsúlyosabbakat egy emeletre helyezte ágyakra. A gyanusakat és kevésbé gyanusakat pedig a többi emeletre, hirtelen összetolatván a szobákban lévő ágyakat, kit az ágyra, kit a még azon éjjel hozatott s szobákban elszórt szalmára a földön. Az utvonal, melyen a szállítás történt, a legerélyesebben lett desinficiálva, úgy, hogy még ma is büzös az utcza. Reggel 9 órára teljesen lett fejezve a nehéz munka, melyet a derék orvosi kar karöltve a csendőrséggel végzett.

Most jött, e minden tekintetben előhaladott város tudatára annak, milyen jó lenne egy nagyobb, a város katonasága és lakossága számára viszonyított, jól berendezett s czél-szerű helyen épített barak.

A gimnázium és körülötte lévő nagy park szuronyos katonákkal lett körülfalva, mert a kolera terjedése ellen legjobb a szurony! Az elhelyezett 1100 beteget természetesen 5—6 napig nem lehetett kimozdítani. Ez idő alatt azonban a leggyanusabbak újból különítve lettek s melyek nem bizonyultak annak, erélyesen desinficiálva, fedezet mellett lettek átkiszerve a kaszárnyai kórházba, mely ismét a város másik végén van. Innen lettek aztán újból 5—6 napi megfigyelés után az ugynevezett nem fertőző betegek részére felállított iskolai katonakórházakba küldve. — Bebizonyosodott, hogy 75 kolerás beteg volt, később néhány újabb fertőzés. Ma már a szigorú intézkedés eredménye meg van! Ugyanis 8 nap óta egy újabb eset sincs s közel állunk, hogy a kolerát kipusztítottuk. A methodus jó volt, helyes volt, apróbb részletei szakleírás tárgyát képezik. A városban a transport előtt volt 2 eset, azóta egy sem, a katonaság tehát nem hordozott szét fertőző csirákat. Bebizonyosodott tehát, hogy mit lehet elérni erős akarattal, kitartással, önfeláldozással és egy megfelelő helyen épített, elkülönített, u. n. barakkal, — a mint ez esetben véletlenül a gimnázium épülete volt az.

Építsen Rimaszombat város megfelelő helyen egy 50 ágyas barakot és pedig a mint a „Gömör-Kishont“ban jelezve volt, a vasutállomáshoz

közel, hogy könnyű legyen a vasuton érkezettek beszállítása s ottani megfigyelése; ne kellessen a városon keresztül vinni a betegeket s ha a városban ütné fel fejét a járvány, mindennütt a városon kívül haladó utakon is lehetne eszközölni a betegszállítást az állomáson túl felépítendő barakba. Legyen az a barak megfelelően berendezve és felszerelve a betegek, orvosok és személyzet részére. Két egymással összefüggő, de elkülöníthető helységben 30 ágy álljon megfigyelésre, 20 ágy a fertőző beteg részére, az orvosnak egy egészen elkülönített helyisége. Ne legyen a berendezés fényes, hanem egyszerű, hirtelen deszkából összeütött faágyak, hordóágyak, melyeket el is lehet égetni stb., aprólékos részletekbe nem akarok bocsátkozni. Akadna vállalkozó, a ki az egész berendezést olcsón kiállítaná. A látottak után mondhatom: Isten örizzen, ha egy kolerajárvány betéskeli magát városunkba, beláthatatlan súlyos következményekkel járna s akkor késő volna a megbánás!

Besztercebánya, 1914. október 12.

Dr. Sigmund József.

Értesítés.

A helybeli állami polgári leányiskola ideiglenesen a piac téren, Kohn Adolf kereskedő ur házának emeleti részében nyert elhelyezést.

A helybeli tanítványok október hó 19-ikén hétfőn reggel 8 órakor jelenjenek meg. A vidéki növendékek, tekintettel a vásári szünet napokra, csütörtökön 8 órára jöjjenek el és a lecke rendjük szerinti tankönyveiket is hozzák el magukkal, hogy a tanítást rendszeresen folytathassuk.

Kárpáti Sándorné, igazgató.

Értesítés. A helybeli állami elemi leányiskolában a tanítások október 19-én, hétfőn délután 2 órakor újból megkezdődnek az Erzsébet-terti és Szijártó utcai Kohn Adolf féle épületekben. Felkérem a t. szülőket, hogy leánygyermeküket oda pontosan elküldeni szíveskedjenek.

Matolcsy Pál, igazgató.

Hírek és vegyesek.

Olvasóinkhoz. Tisztelettel felkérjük lapunk mindazon olvasóit, kik még az előfizetést meg nem újították, avagy hátralékaikat ki nem egyenlítették, hogy úgy az előfizetést megújítani, mint a hátralékos előfizetést kiegyenlíteni szíveskedjenek.

a „GÖMÖR-KISHONT“ kiadóhivatala

Hálaadó istenitisztelek. A mult vasárnap Antwerpen bevételének ünneplésül hálaadó istenitisztelek voltak a helybeli ág. hitv. ev. templomban. Délelőtt 10 órakor megjelentek a hatóságok: a vármegye tisztviselői *Kubinyi Géza* főispán és *Lukács Géza* alispán vezetése alatt. A két főtisztviselő és *Soldos Béla* h. főjegyző díszmagyarban jelent meg, valamint *Farkas Zoltán* orsz. gyűl. képviselőnk is. Megjelent az itteni katonai kórház s az itt állomásozó zászlóalj tisztikara *Strempl Vilmos* parancsnok vezetése alatt, továbbá a kir. törvényszék, a pénzügyigazgatóság, a város s a tanintézetek képviselői. A közös ének után *Gyürky Pál* főesperes az oltárnál tartott rövid, tartalmas beszédben behatóan méltatta a nap jelentőségét, ezután hálaadó imát mondott a szövetséges és a hazai fegyverek győzelmeiért, majd a Szózat eléneklésével véget ért a szép ünnepség.

Idegen rendjel. A király megengedte, hogy *Tomory Géza* nándorvölgyi járási tőszolgabíró a szász hercegi Ernesztin házi-rend I. oszt. lovagkeresztjét elfogadhassa és viselhesse.

Új Vöröskereszt megbizott. *Ferencz Szalvátor* kir. herceg, az önkéntes egészség-ápolás főfelügyelője: dr. *Hámos László* földbirtokost a Vöröskereszt-egylet megbizottává nevezte ki.

Ugyancsak vörös-kereszt egyleti megbizottá neveztetett ki *Harmatzi-Simon* Loránd belügyminiszeri titkár, lapunk régi munkatársa is.

Áthelyezés. A vallás- és közoktatási miniszter *Bogdán Gizella* rimakokovai állami óvónőt a vágbesztercei állami óvodához helyezte át.

Eljegyzés. *Okolicsányi* Évikét eljegyezte dr. *Batta Pál* feledi ügyvéd. Az eljegyzési hírszéles körben őszinte örömet keltett.

Esküvő. *Einhorn Károly*, helybeli terménykereskedő kedves leánya: *Annus* ma vasárnap délután 2 órakor a szülei háznál tartja esküvőjét *Schwarcz* Lajossal Diósgyőrből.

Halálozás. *Kraxner György* sajjögömri malomtulajdonos folyó hó 7-én 68 éves korában meghalt, 9-én temették a tornaljai temetőbe.

A várgedei esperesi kerület róm. kath. papsága gyászjelentésen tudatja mélyen megsomorodott szívvel, hogy a kerület esperese: *Ridilla József* sőregi plébános f. hó 16-án 51 éves korában, áldozó papságának 28-ik évében rövid betegség után elhunyt. Temetése ma, 18-án délután lesz a sőregi templomból. — A haláleset nemcsak a papság körében, de a községi és vidéki hívek között is őszinte részvétet keltett.

Elhunyt sebesült. A polgári leányiskolában elhelyezett tartalékkórházból folyó hó 14-én délben átszállították a helybeli közkórházba *Simon Bálint* 40 éves, botszaládi születésű közkatonát, ki az uzsoki szorosnál golyó lövés által a bal mellkason súlyos tüdővérzést szenvedett. A sebesült estére a kórházban meghalt. Temetése a közkórház halottas házából a katonaság és a polgárság impozáns részvéte mellett folyó hó 16-án ment végbe. — A közkórház épülete előtt helyezték el a virágokkal és koszorúkkal borított ravatalt, melyet a ki vezényelt katonák állottak körül. A ref. egyházi énekkar *Halász József* vezetésével énekelt és *Simon Mihály* ref. lelkész magasszárnyalású, gyönyörű beszédben emlékezett meg az elhunyt hősről, kit özvegye és öt gyermeke sírat a távolban. Nem maradt szem szárazon a szívhezszóló beszéd alatt. A nagyszámú résztvevő közönség, melynek soraiban ott láttuk a katonai tartalékkórház vezetőjét, az itteni vörös kereszt egylet vezetőségének tagjait, az ápolónőket stb. stb., ezután kikísérte utolsó útjára az elhunyt katonát. A sírnál megjelentek a tisztek is s az ének után dr. *Kovács László* polgármester mondott hatásos beszédet, megfogadva, hogy az elhunyt hős sírja nem lesz jeltelen és elhagyatott, azt e város hazafias és nemesszívű közönsége kegyelettel fogja gondozni.

Zászló a katonáknak. Az innen hadba vonuló katonák részére gyűjtés útján, *Rábely Károlyné* urnő és *Lukács Margitka* urleány egy gyönyörű nemzeti színű selyem zászlót készítettek és himeztek. A himzés, mely napokig tartott, a kézimunkának igazi remeke. A zászló még nem lett átadva, mert a mai napon még megszentelik, illetve megáldatják s azután az indulás alkalmával fogják a csapatnak ünnepélyesen átadni. A zászlóhoz való czikkek *Szojka Pál* kereskedéséből kerültek ki és ő montirozta.

Ipartestületi ülés. A helybeli általános ipartestület előljárósága és számvizsgáló bizottsága ma (vasárnap) délelőtt 11 órakor a városháza tanácstermében ülést tart.

Jóléti bizottság munkája. A hadi jóléti bizottság elnökségének megbízásából *Herczeg Ferencz* orsz. képviselő az ország több helyén körutat tesz s felülvizsgálja a jóléti intézmények működését. Folyó hó 13-án városunkba érkezett *Herczeg Ferencz* s itt *Kubinyi Géza* főispán látta vendégül. Délután a vörös kereszt egylet vezetőségének és a városi segélyakció intéző bizottságának részvétele mellett a megyeházán értekezlet volt, melynek tárgyát segélyezésekre vonatkozó megbeszélés és komoly tanácskozás képezte. Másnap *Herczeg Ferencz* a *Kubinyi Géza* főispán, a vörös kereszt egylet elnöke és itj. *Kubinyi Géza*, orsz. képviselő tekintette a vármegyei közkórházban, a rimatamásfalvai kiegészítő kórházban és a helybeli katonai tartalékkórházban elhelyezett sebesülteket; azok gondozása és ellátása iránt melegen érdeklődött s a sebesülteket biztatta, vigasztalta. Aznap elutazott körutját folytatni s megvizsgálta a tornaljai, jolsvai, rozsnyói jóléti intézkedéseket.

Őszi közgyűlés. Vármegyénk törvényhatósága folyó hó 29—30-ik napjain tartja őszi rendes közgyűlését.

Érettségi vizsgálat. A decemberi pótló és javító érettségi vizsgákat az idén ok-

tóberben tartják, hogy a bevonuló fiatalságnak ne legyen tovább gondja a tanulásra. Nálunk most a héten szerdán, csütörtökön és pénteken volt az írásbeli, szombaton pedig a szóbeli. — Teljes érettségit tett 3, javítót 10. — Elnökül *Hronyecz József* püspöki titkár jött el, miniszteri biztos volt *Hallay Zoltán* rozsnyói ág. főgimnáziumi h. igazgató.

Igazgatósági ülés. A kerül. munkásbiztosító pénztár igazgatósága mult vasárnap délelőtt megtartotta ülését id. *Rábely Miklós* elnöklésével. Az elnök a mai helyzetet hű vonásokkal ecsetelte, lendületes, szép beszéddel nyitotta meg az ülést, melyen a *Molnár Lajos* igazgató referátuma alapján számos baleseti kártalanítási, betegsegélyezési és vegyes ügy nyert elintézését.

Az iskolák megnyitása. Mint értesülünk, a főgimnázium, a polgári leányiskola és az elemi iskolák a jövő hónapban újból fölveszik a tanítás fonalát, egyelőre talán szűkebb keretekben és más helyiségben, de mindegyiknek sikerült helyet találnia, a hol szükségből taníthat.

Ebéd a katonáknak. *Zavadszky Ede* polgártársunk és neje a Szabadkán elhelyezett 15 sebesült katonát izletes magyaros ebéddel vendégelte meg. Mint követendő szép példát közöljük.

Kisegítő orvosok. Az orvos-egyetem dékánja az alispán megkeresésére négy jelentkező szigorló orvost ajánlott e héten az egészségügyi szolgálat ellátására. A katonai szolgálatra bevonult jolsvai, nyustyai, ratkói és csetneki körorvosok helyettesítését fogják a jelentkezettek ellátni a háboru tartama alatt és pedig sorrend szerint: *Rácz Endre*, *Farkas Ábrahám*, *Lóvi Jakab* és *Ney Lipót*.

Öngyilkosság. *Gyuricska János* 28 éves ref. vallású feledi napszámos folyó hó 15-ikén nyakát elmeteszette, sérülésével beszállították a közkórházba, azonban már nem lehetett rajta segíteni s a nagy vérvesztés következtében meghalt. Mint zavart elméjű ember volt ismeretes s tettét is beszámíthatatlan állapotban követte el.

Uj zenemű. *Hagelbauer György* helybeli jóhírű zenetanító „Búcsúhangok” czim alatt, egy gyászindulót komponált a néh. Felséges trónörökös párra megrendítő tragédiája emlékére, mely a nemzet gyászát és kegyeletét fejezi ki. A gyászinduló kapható a szerzőnél 1 korona 50 fillérért.

Betiltott vásár. Salgótarjánban a heti és folyó hó 19-re eső országos vásár a kolerajárvány miatt betiltatott.

A Rimaszombati Takarékpénztár betéteket most is elfogad méltányos kamattal való gyümölcsösztetés végett és a jelenleg elhelyezett tőkéből minden felmondás nélkül azonnal teljesít visszafizetéseket.

Vasuti vámszedés. A kereskedelmi miniszter által a vármegye részére engedélyezett vasuti vámszedési jogot a megye alispánja f. hó 15-én léptette életbe s a hivatalos lapban közöltetik a vámdíj alá eső árucikkek díjszabályzata. — Ez érvényes: Ajnácskő, Alsósajó, Bánréve, Balogtala, Betlér, Csetnek, Dobsina, Feled, Garamvashegy, Garamszécs, Gombaszög, Gömörvég, Helpa, Híznyóvíz, Jolsva, Lujzahuta, Murányalja, Martonháza, Nyustyalikér, Nándorhuta, Nagyrőcze, Nagyszabos, Oláhpatak, Özörény, Putnok, Pelsőcz, Pohorellavasgyár, Rimaszécs, Rimabánya, Rimakokova, Rozsnyó, Tornalja, Tiszolcz és Vereskő állomásokon a fel- és leadott áruk után. — Rimaszombatra vonatkozólag köztudomás szerint külön vámszedési jog van érvényben.

Leharapta az orrát. Klenócson folyó évi május 24-én *Osztricza András* összeveszett *Osztricza Pállal*, majd dulakodni kezdtek s e közben *Osztricza András* az utóbbinak orrából egy darabot leharapott. Folyó hó 16-án a helybeli kir. törvényszék *Lehoczky Márton* királyi ügyész vádbeszéde után a harapós természetű embert 14 napi fogházra ítélte.

Lelkesítő példa. Megható példáját mutatja *Husztai Lajos* bellényi illetőségű tornaljai faraktárfelügyelő a hazáért és királyért való lelkesedésnek. — *Husztai* több lelkesítő harci verset írt, a melynek kinyomatására az engedélyt megkapta és azt saját költségén kinyo-

matva terjeszti a nép között, az ennek tiszta jövedelméből befolyandó összeget pedig a hadba vonultak családjainak felsegélyezésére adományozza. Lelkesítő például közöljük egyik versét a mi, ha nem is üti meg a költészet szabályait, de tartalma visszatükrözi egy egyszerű embernek a gondolkozását és lelkesedését s jelezzük, hogy nevezett, ki különben katona nem volt, katonai szolgálatra önként jelentkezett. Bizony sok egészséges ember követhetné e szép példát és nem azt keresné, hogy mi czimen maradhat itthon.

Csatába hív a Hon.

Csatába hív a Hon. — Talpra magyar népem, Sok ellenség tört rád e föld kerekén... Nyergeld fel a szellem harci paripáját, Kövesd hős Hunyadiunk s Kinizsünk példáját!

Az ádáz ellenség, mely életünkre tör, Ne dülje vagyunk szép szülőföldünkön, Ne legyen az övék a szép magyar Alföld, Melyen a szabadság annyi honfi dalt költ!

Nem azért öntözték őseink vérrel, Hogy ellenség dülje vad kozák sereggel, S nem azért lett szabad ez a magyar nemzet, Hogy féltedben gyáván rabigába ejtsed...?

Mert e magyar népet Isten teremtette Naggyá és dicsővé, szabaddá ő tette Századok bilincsét letörte kezéről... Koronás királyt nyert Isten kegyelméből.

Kétezer év erre tanubizonyságunk, Hogy ez a Hon vérell szerzett birodalmunk, Bár ezer veszély közt éltünk halhatatlan S e nemzet örökké él, míg egy magyar van!

Hogy merték kezüket mégis ránk emelni, S hátraikon hogy mert átléni, betörni, Hogy mert szembeállni e maroknyi néppel, Kiben győzhetetlen harci kedv lobog fel!?

S ha ugy akarák, hát jöjjön aminek jönni kell, S a nagyszerű halál inkább temessen el; De a ki csak fel tud vitézül lábbadni, A király nevében frissen harcba állni.

Ős magyar hazánkért esküdjünk az Égre, A magyar szabadság hármass Istenére. Tegyük szent fogadást ma a magyar földre, Hogy egy maroknyit sem engedünk belőle!

Inkább még a gyermek is fegyvert ragadjon, Mint orosz rabiga, szolgaságba jusson. Független hazánkért inkább vérezzünk el, Minthogy egyikünk is rabigába essen...!

Legyünk hős katonák magyar hírnevünkre, Vessük reménységünk bizva Istenünkbe. Ne fogjon senkit el gyáván a félelem! Mert velünk az Isten, miénk a győzelem!

Husztai Lajos.

Nagy a drágaság. Mióta a katonaság városunkban van, az eddigi drágaság még hatványozottabban és szertelenül emelkedett. A piaci árak oly ingadozó, hogy az hatósági beavatkozást igényel, a mire hatóságunknak a miniszteri rendelet értelmében meg is van a joga. Miskolcra a hus 32 fillérrel, a tojás pedig páronként 4 fillérrel olcsóbb mint nálunk. Kérdjük a hatóságot, hogy hajlandó-e segíteni e bajon a piaci rendészet körében, mert ellenesetben felsőbb helyre leszünk kénytelenek panaszszal élni.

Vizbefult gyermek. Sajókirályiban f. évi július hó 16-án özv. *Ruszó Aladárné* szül. *Barta Borbála* aratni ment s gyermekeit, köztük a 3 éves *Piroskát* felügyelet nélkül otthon hagyta. A leányka a Sajóhoz ment, beleesett és befult a vízbe. Folyó hó 14-én a helybeli kir. törvényszék előtt állott a gondatlan anya s a bíróság gondatlanságából okozott emberölés vétsége miatt nyolcz napi fogházra ítélte, az ítélet végrehajtását 3 évre felfüggesztette.

Üszöt és tehenet levágni nem szabad. A kormány a hivatalos lapban rendeletet tett közzé, melylyel ideiglenesen és további intézkedésig megtiltja az üszőborjúknak, a három évesnél fiatalabb üszőknek és a hasas teheneknek vasuton szállítását és kényszervágásoktól eltekintve levágását. A rendelet október 15-én lépett életbe.

Verekedő cigányok. Gesztesen folyó évi márczius hó 16-án *Farkas András* derencsényi cigány és *Farkas János* összeszólalkoztak *Farkas Józseffel* és karóval ütlegelték egymást. *Farkas József* a földre esett és ekkor *Farkas András* egy éles karóval úgy orron ütötte *Józsefet*, hogy az orra kettérepedt. A helybeli kir. törvényszék folyó hó 14-én *Kolbay Sándor* elnöklésével dr. *Mészáros István* kir. ügyész vádbeszéde után *Farkas András* jogerősen 3 havi fogházra ítélte súlyos testi sértés büntetése miatt. 26 napot a büntetésből kitöltöttek vett a bíróság.

Gazdasági gyűlés. A Gömörkishontvármegyei Gazdasági Egylet igazgatóválasztmányának folyó hó 1-én Tornalján *Szent-Iványi* Árpád elnöklése mellett ülést tartott, melyen megjelent többek közt *Lukács* Géza vármegyei alispánja is, kit az elnök meleg és szívélyes hangon üdvözölt. Az igazgatóválasztmány a hadbavonult cselédek családjainak segélyezésére vonatkozólag többek hozzászólása és élénk eszmecsere után egyhangulag elhatározta, hogy:

Folyó évi október hó 1-éig kiszolgáltatandó a cselédnek a teljes járandóság.

Október 1-étől pénzfizetést és konvencziót a cseléd nem kap, hátramaradt családja azonban meghagyatja a lakásban és élvezi a tűzifajárandóságot is, a szükséghez mérten a gazda egy lakásba 2-3 családot is elhelyezhet.

Ha netalán a háborus bonyodalmak a jövő évre is kinyulnának, lakás és tűzifajárandóság a gazda által január 1-től is kiszolgáltatandó abban a reményben, hogy a harcztérről visszatért cseléd helyét ismét elfoglalja.

Azon cselédek, a kik termény vagy pénzjárandóságukat folyó október 1-étől kezdődő negyedre már felvették, azt ha csak a gazda nekik nem ajándékozza, a folyósítandó államszegélyből a gazdának visszafizetni tartoznak.

A gazda a körülményekhez képest ajándékot akár pénzben, akár terményben adhat cselédjének, a melyek állandó fizetés jelleggel nem bírván, az állam segélyezésénél számításba nem jöhetnek.

Egyenlő elbánásban részesítendő a hadbavonult cselédek azokkal, a kik fuvarozásba vagy hadimunkálatok teljesítésére rendeltettek ki.

A választmány végül a mai súlyos gazdasági viszonyok mellett fölötte kívánatosnak tartja, hogy a cselédbekek a jövő évre ne emeltessenek.

A határozat körlevél útján a vármegyei közönségével s az összes községi és körjegyzőkkel mielőbb közlendő.

DUBOVICZKY FERENCZ, volt susányi lakos, a losonci 25-ik es és kir. gyalogezred első századának szakaszvezetője, 28 éves korban az északi harcztéren a haza és a király iránti szent kötelességének dicső teljesítése közben hősi halált halt — A vitéz harcztost Oroszországban Pavlovka mellett temették el bajtársai. — Emlékét áldva áldják s elhunytát bánatosan gyászolják: öreg szülői, özvegye, 2 gyermeke és testvérei.

Változás az érdemfokozatban. A vallás és közokt. miniszter a polgári iskolákban eddig használt érdemfokozatokat eltörölte s helyette a gimnáziumokban használt érdemjegyeket hozta be. E szerint magaviselet: 1 (jó), 2 (szabályszerű), 3 (kevésbé szabályszerű), 4 (rossz). Előmenetel: 1 (jeles), 2 (jó), 3 (elégéses), 4 (elégtelen). Szorgalom: 1 (dicséretes), 2 (kellő), 3 (változó), 4 (csekély). Írásbeli dolgozatok külalakja: 1 (csinos), 2 (rendes), 3 (tűrhető), 4 (rendetlen).

Halálos botlás. Még mult év szept. hó 27-én Fejes József saájrunyai születésű gazdasági cseléd Lőrincz István kutyaláb nevű cselédet, mert az tőle több apróbb tárgyat ellopott, fejbeverte úgy, hogy december 6-án a bevett fejű ember a kórházban meghalt. Fejes Józsefet az itteni bíróság erős felindulásban elkövetett halált okozott súlyos testi sértés bűntette miatt egy évi börtönrre ítélte s az ítélet most jogerőssé vált.

A Gömörmegyei Nép- és Iparbank a moratorium tartama alatt is elfogad előnyös kamatozás mellett betéteket s azokat, míg a moratorium tart, 2000 koronáig azonnal, 10000 koronáig 5 napi és 10000 koronán felül 10 napi felmondásra fizeti vissza.

Vigyázzunk a fegyverrel. Klenőcz mellett folyó évi június hó 24-én Antal György megtöltött pisztolyát nézegetve, véletlenül elsült a fegyver és a löveg Bohácsik Mihály oldalába fúródott, miáltal ez súlyosan megsérült. A helybeli kir. törvényszék f. hó 16-án Antal Györgyöt gondatlanságból okozott súlyos testi sértés vétsége miatt 8 napi fogházra és 10 kor. pénzbüntetésre ítélte, de a novella értelmében az ítélet végrehajtását felfüggesztette.

Súlyos sérülés. Putnokon f. évi aug. hó 2-án a vásártér mellett levő szérus kertben

Kis (Geczi) János és Földi Zsigmond összeszó-lalkoztak s ennek hevében előbbi az utóbbit egy késsel hábaszúrta úgy, hogy ez igen súlyos beteg lett a sérülés következtében. A helybeli kir. törvényszék *Kolbay* Sándor elnöklésével f. hó 16-án ítélkezett ez ügyben s *Lehoczky* Márton kir. ügyész vádbeszéde után Kis Jánost jogerősen 4 havi fogházra ítélte.

Elszámolás. A Jolsván létesítendő hadi kórház felszerelési költségeire, az október hó 4-iki katonai-napon, Ófelsége nevenapja alkalmából a következő református gyülekezetek perselypénz czimén az alábbi összegeket küldötték hozzá:

Rimaszombati ref. egyházban gyűlt	220—	K
Szkárosi	10'12	K
Zsipi	10'80	K
Giczei	26'59	K
Zeherjei	13'54	K
Uzapanyiti	25'20	K
Nemesmartonfalai	37—	K
Pelsőczy	22'83	K
Berzétei	11'31	K
Bejei	30'40	K
Tornaljai	87'32	K
Balogi	21—	K
Ragályi	36'04	K
Zubogyi	15—	K
Páskaházai	3'50	K
Alsókálosai	9'48	K
Balogtamási	5—	K
Szalóczi	13'62	K
Vigtelkei	10'40	K

Isten áldása legyen a jószívű adakozókon.

Czinke István, ref. esperes.

Gömör és Kishontvármegye törvényhatósági bizottsága által Rimaszombatban, 1914. évi október hó 29-ik és a felmerült szükséghez képest 30-ik napján megtartandó rendes őszi közgyűlés

tárgysorozata:

1. Fj. sz. Alispáni jelentés a vármegyei közigazgatás negyedévi állapotáról.
2. Ko. 14806. sz. M. kir. belügyminiszter 5618. eln. szám alatt kelt leirata, melyben Ó császári és apostoli királyi Felsége a vármegyei közönségének Ó császári és királyi Fensége Ferencz Ferdinánd főherczeg ur és fenséges hitvese Hohenberg Zsófia herczegnő gyászos elhunytá alkalmából kifejezett részvénytulajdonosátért köszönetét és megelégedését tolmácsolja.
3. Fj. sz. Nyugdíjazás folytán megüresedett árvaszéki elnöki, majd ennek eredményéhez képest egy árvaszéki ülnöki és illetve aljegyzői, esetleg más tiszti állásnak választás után való betöltése.
4. Fj. 16390. sz. Bornemisza László nyug. főispán vármegyei bizottsági tagságáról való lemondása.
5. Dr. S. sz. Kir. számvevőség betervezte a várm. háztartási alapjának 1915. évi költségelirányzatát.
6. Dr. S. 17634. sz. Az 1915. évi törvényhatósági uti költségvetés megállapítása.
7. Már. sz. A gyámoltak és gondnokoltak készpénzbeli vagyonának takarékpénztári elhelyezés iránti intézkedés.
8. Ko. 17117. sz. Kir. számvevőség előterjesztése a megyei szabadrendelkezési-alap 1915. évi kiadásai fedeztetésének biztosítása céljából szükséges vármegyei pótdadók kulcsának megállapítására vonatkozólag.
9. Ko. 17106. sz. Kir. számvevőség előterjesztése a vármegyei katonabeszállásolási-alap 1915. évi kiadásai fedeztetésének biztosítása céljából szükséges vármegyei pótdadók kulcsának megállapítása tárgyában.
10. Fj. Biráló választmányi ülés jegyzőkönyvi kivonata az 1915. évre érvényes bíró várm. legtöbb adótfizető megyebizottsági tagok névjegyzékének megállapítására vonatkozólag.
11. Fj. 15362. sz. Igazoló választmány jegyzőkönyvi kivonata a krasznahorkaváraljai választókerületben megtartott választás ügyében beadott felebbezés visszavonása tárgyában hozott határozata.
12. Dr. S. 16998. sz. Magy. kir. Belügyminiszter 16045—1914. sz. a. kelt leirata Horváth Béla és Gál István közigazgatási gyakoronokok kirendelési költségeire vonatkozólag.

13. Dr. S. 15498. sz. Kereskedelemügyi m. kir. miniszter 43063—I-C. 1914. sz. a. kelt leirata a Sajóhid céljaira átengedett vasszerkezet tárgyában.

14. Ko. 16767. sz. Hötzendorfi Conrad tábornok részvétköszönő távirata.

15. Ko. 17094. sz. Vármegye alispánja bemutatja Dobsina r. t. város 250000 koronás kölcsöne tárgyában hozott véghatározatát.

16. Gaál. 14360. sz. Jász Nagykun-Szolnok vármegye közönségének átirata a tüdővész elleni védekezés törvényhozási rendezése tárgyában.

17. Ko. 11800. sz. Hajdúvármegye közönsége pártolás végett megküldi a síkföldi és termővidéki latifundiumoknak állami járadék ellenében való kötelező megváltásáról törvényalkotása iránt az országgyűlési képviselőházhoz intézett feliratát.

18. Ko. 11950. sz. Csongrádvármegye közönsége pártolás végett megküldi a tankötelezettség mai rendszerének megváltoztatására irányuló s a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumhoz intézett feliratát.

19. Dr. S. 13341. sz. Szeged szab. kir. város törvényhatósági bizottsága a bázisai dunai hid megépítése érdekében a keresk. m. kir. miniszteriumhoz intézett feliratát pártolás végett megküldi.

20. Ko. 14482. sz. Budapest székesfőváros közönségének kérelme Martinovics Ignác és vértanu társainak szobormű állításához segély megszavazása iránt.

21. Gaál. 12484. sz. Jókai Közművelődési és Múzeum Egyesület kérelme a Jókai szobor felállításához segély megszavazása iránt.

22. Már. 14774. sz. Vármegyei árvaszék véghatározata az utalványozások eszközlése tárgyában.

23. Már. 15765. sz. Kir. számvevőség betervezte a vármegyei erdőőrzési tartalék alap 1913. évi számadási zárlatát.

24. Már. 14891. sz. Kir. számvevőség betervezte az 1913. évi erdőőrzési alap számadási zárlatát.

25. Már. 13875. sz. Rimaszombati főszolgabíró betervezte Osgyán község vásári helypénzdíj szabályzatát.

26. Gaál. 17045. sz. Ratkói járási főszolgabíró betervezte Ujvásár község pótdadó törlése tárgyában hozott képviselőtestületi határozatát.

27. Gaál. 17041. sz. Ratkói járási főszolgabíró betervezte Ratkószabadi község törült állami adó alapok után a községi pótdadók törlése tárgyában hozott képviselőtestületi határozatát.

28. Már. 15098. sz. Jolsva város polgármestere betervezte a város nyugdíjszabályrendeletét.

29. Gaál. 17042. sz. Ratkói járási főszolgabíró betervezte Ratkó község pótdadó törlése tárgyában hozott képviselőtestületi határozatát.

30. Gaál. 17029. sz. Ratkói járási főszolgabíró betervezte Gömörpás község pótdadó törlése tárgyában hozott képviselőtestületi határozatát.

31. Dr. Fáy. 16044. sz. Tornaljai főszolgabíró betervezte Kovács István bejei lakosnak bíróvá való választása ügyében beadott felebbezését.

32. Gaál. 17028. sz. Ratkói járási főszolgabíró betervezte Gömörispánmező község pótdadó törlése tárgyában hozott képviselőtestületi határozatát.

33. Gaál. 17372. sz. Ratkói járási főszolgabíró betervezte Gömörispánmező község szervezési szabályrendeletének módosítása tárgyában hozott határozatát.

34. Gaál. 17034. sz. Ratkói főszolgabíró betervezte Kisborosznok község pótdadó törlése tárgyában hozott képviselőtestületi határozatát.

35. Gaál. 16296. sz. Ratkói járás főszolgabírója betervezte Turcsok községben létesíteni szándékolt ovodára vonatkozó képviselőtestületi határozatát.

36. Fj. 16643. sz. Vm. közigazgatási bizottság I. félévi állapotáról szóló jelentését bemutatja.

37. Fj. sz. Nyugdíjkezelőválasztmány javaslata özv. Dráskóczy Istvánné volt kórházi gondnok neje özvegyi nyugdíjának megállapítására vonatkozólag.

Kérelem.

Társadalmunk minden rétege meghozta ugyan már hazafias áldozatát a harcra vonult testvéreink családtagjainak támogatására és a harctérről visszatért sebesült hősök szenvedéseinek enyhítésére; a szorgos női kezek pedig folyton gondoskodnak a harcolók számára meleg ruháról. És hogy mi mégis újabb kérelemmel merünk a meghallgatás reményében nemeslelkű közönségünkhöz fordulni, oka az, hogy nem pénzbeli áldozatért, hanem inkább csak jóindulatu támogatásért esedezünk. Szerény a mi kérésünk s azért hisszük, hogy meghallgatásra találunk.

Átolvasott újságokat, napilapokat és könyveket kérünk lábbadozó sebesült katonáink részére, hogy otthon hagyott szereteteik közé vágyakozó lelküknek nemes szórakozást nyújthassunk.

Kérve-kérjük azért vármegyénk nemeslelkű közönségét, hogy a már elolvasott, összehalmozott újságokat és nélkülözhető könyveket küldje el vármegyénk nagyobb városaiban berendezett katonai kórházakba, ki-ki adja át a legközelebb eső kórháznak vagy juttassa el egyesületünk elnökségéhez; készséggel fogunk azok elszállításáról gondoskodni.

Adjunk, amit adhatunk! Minden adomány a hazának hozott áldozat.

Rimaszombat, 1914. évi október hó 14. ikén.

Váry János, Fáy Gyula,

a közműv. egyesület titkára. a közműv. egyesület elnöke.

CSARNOK.

Fohász.

Isten, ki bírod sorsát e világnak,
Véginségükben tehozzád kiáltnak
A küzdő népek gyöngé milliói
Erős karoddal jer őket megóvni:
Esdeklő hittel tehozzád kiáltok
Ne sujtsd e honra bosszuló villámot!

Annyi veszély közt mi sujtá hazámat
Mint háborgó ár ime reánk támadt
Ádáz haraggal nyugat s észak népe
Méltóság nélkül megromlott lelkébe'
E tusában ez egyenetlen harcra
Csak benned bizik harcoló magyar hon.

Muszka zsarnokság, francia hiúság
A kapzsi angol és belga gyarlóság
Nagy álmok szerbje, japán, Montenegró
Mind mireánk tör, mint utszéli rabló.
S ennyi ellen közt, ki velünk testvér lett,
Ki velünk harcol, egyedül a német.

Az olasz nézi, hogy mi mit csinálunk
A görög és szerb egy gyékényen árul.
A román lesben vár a könnyű koncra
A török s bolgár állnak szívzorongva
Portugall, spanyol, dán s norvég a svéd
Temetésünkre vár összetett kézzel.

E honnak, melynek minden röge szent hely,
Mit megszenteltünk annyi vérről, könnyel;
Hol minden rögnek és fűszálnak fájna,
Ha rátaposna ellen durva lába:
E honnak tör a félvilág vesztére
Hogy más hont rakjon a hon sírkövére.

A honfi lelkét szomorúság nyomja,
Széjjeldult falvak feketélő romja
Kisért álmán a kétségbeesőnek...
S hol tegnap vígság s béke még hon lőnek,
Nem látja sorsát a kétes jövőbe'
Kétség s remény közt hull e nép elődbe:

Annyi küzdésnek, fájdalomnak könnye
Nem áltathatja jószágod közönyre;
Mig a bú és a gyötrő szenvedések
A homlokunkra mély barázdát vésnek,
Tárd ki felettünk oltalmazó szárnyad;
Oh véd meg Isten harcoló hazánkat!

Telek A. Sándor.

Megnyugtató. *)

Remélj valakit — és ő jönni fog —
Aki a tiszta meleg szívében
Sietve óhajt hozni naptényt s illatot.

*) Ezt a verset a harctérről küldték, ott írta szerzője, aki rendes munkatársunk. Szerk.

Ő most távol van, messze idegenbe
Új ezer év hajnalában harcol
S a hazáért s érted dobog forró szíve.

De te nyugodtan légy és ne félted,
Levelét ne várjad, mert nem irhat.
Te azért csak írd és jöttét reméljed.

Jöttét reméljed! . . . . .
. . . . . (mert nem hal meg ő)
Új ezer év hajnalpirosát
Piros vérével festé, ő a dicső!

Stella C. Cordis.

A csonka Madonna.

Írta: SZÉCSI ISTVÁN.

Talán látott már a nyájas olvasó olyan kis lakást, mint a milyenbe most bevezetem, s ha látott, bizonyára rá fog ismerni, azt fogja mondani: valóban ez az, ilyenről vannak nekem is kedves, jóleső impressióim.

Kint a Czifra-bástyán, annak is legvégén lakott Sarkadi Zsuzsi néni; a saját háza volt amiben lakott; nem volt nagy sem a ház, sem a telke, de példás rend honolt mind a kettőben.

Zsuzsi néni az volt a foglalkozása, hogy délelőtt eljárt takarítani egy uri házhoz, délután pedig imádkozgatott és dolgozgatott. Picziny volt a munkaköre, picziny volt a jövedelme, de éppen ilyen picziny volt az igénye is.

Özvegyi állapotban volt Zsuzsi néni, gyermeke sohasem volt, ugy élt már évek hosszú során magányosan, csendesén.

Annál a családnál takarított, ahol én voltam, mint diák, — tizenkét-tizenhárom éves diák — lakáson s úgy megszerettük egymást, hogy én a studium óráit rendszeresen a Zsuzsi néni kis házában morzsoltam le: a kis tiszta szobában télen, a virágos kis udvarban, ha az idő engedte. Seholy sem tudtam oly nyugodtan tanulni, mint ott.

Picziny kis szoba, muskátlis ablak, de messzire is kerültem tőled, de még messzibbre attól a gondtalan, édes gyermekévektől, melyre csak mint álomra emlékszem vissza. Sok szép reményeket, tiszta gyermeki vágyakat tört szét azóta az idő kereke, de azt a szép, kies kis hajlékot még most sem tudom felejteni.

Pedig egyszerű volt.

Fonott kerítés ugrott ki a házacská elébe, az pedig mosolygott a járó-kelőkre. A tiszta kis udvaron baromfiak lármáztak, az elkerített udvarban virág, zöltség, egy két gyümölcsfa.

A konyha mázolt földjén rongypokrócz szegegye vezetett a szoba ajtóig; a kis szoba maga a megtestesült rend és tisztaság, elül két szent kép, az ablakokban virágok és ragyogó tisztaság mindenütt.

Egy reggel különös dolog történt, Zsuzsi néni, — a pontos, rendes Zsuzsi néni — nem jött takarítani.

El is késtem az iskolából, mert csak vártam, vártam, hogy majd eljön, de nem jött.

Egész délelőtt figyelmetlen voltam s az egyik órán be is szekundáltam; mi volt ez az én bajomhoz, illetve a Zsuzsi néni bajához.

Rohantam haza, s csodák-csodája, Zsuzsi néni a legnagyobb igyekezettel törli a nagy fazekat, közben nagy hévvel beszél össze-vissza valami fura történetet.

Mikor bejöttem, jóformán nem is köszöntem, hanem egyenesen Zsuzsi nénihez szaladtam. — Hát nem beteg Zsuzsi néni? . . . drága Zsuzsi néni!

Megsimogatta a fejemet, azután tovább beszélt a fura történetet, lehet, hogy talán már negyedszer is, s én meg a néni — egy katonatiszt özvegye — hallgattuk.

— Biz' ugy az — kezét csókolom — éjtéltájban volt, mikor csak sirásra ébredtek, gyerek sirásra. Szerelmes szüz anyám, hol sirhat az a gyerek? bizonyára erre megy valaki vele; de csak nem szünik: kimegyek, hát — Uram fia — a kapucskám előtt van letéve, nincs mellette egy árva lélek sem. Mit csináljak? gonoszul veszni már csak nem hagyom, felfogtam tehát párnástól együtt, bevitettem a házba; hát egy gyönyörű csep fücska, lehet ugy tizenégy-tizenöt hónapos. Nézem a czók-mókját, hát bizony finom volt azon minden, ruhácska, párna, minden; egy fekete kendőbe meg egy csomó valami volt bekötve batyuba; kibontom, hát három

kis ötöző, meg egy szép, gyönyörű szüz Mária szobor volt; jobban megnézem, hát látom, hogy az egyik karja, amelyikben a kis Jézuskát tartotta, le van törve; keresem a ruhák között, nem találok; nincs és nincs.

Zsuzsi néni azután tovább beszélt, elmondotta, hogy most már nála marad a baba, azért is jött ma elkésvé, mert bent volt a polgármester urnál bejelenteni, s ha az anyját nem találják meg, akkor nála marad örökre, sőt még három forintot is kap havonta a város árva-pénztárából. Tejre elég lesz neki.

Délután én meg a néni elmentünk megnézni a talált babát, igazán szép csepp jószág volt, finom kis ruhácskájáról ítélve, uri gyermeknek látszott.

— Hát a csonka Madonna hol van, Zsuzsi néni?

— Az! édes aranyom! itt van már a sarokba, a Molnár Pestával már állványt is csináltattam neki.

Megnéztük, én szabad szemmel, a néni pedig a nyeles pápaszemmel. Nagyon szép volt. A néni még tovább nézte, mint én; lassan leeresztette a pápaszemét és elgondolkozva jegyezte meg:

— Milyen tragédia! . . .

Azután elbucszunk, elmentünk haza.

A néni nem szólt semmit az egész uton; én sem; mind a ketten el voltunk foglalva a saját gondolatainkkal. Hogy a néni mit gondolt, azt nem tudom, de én — aki már akkor teljesen árva voltam s mint ilyen nagyon ragaszkodtam egy olyan szerető lélekhez, mint Zsuzsi néni — annyit gondoltam ki a dologból, hogy fuccs a studiumnak, vége a Zsuzsi néni szeretetének; van már neki kit szeretni. Szóval majdnem féltékeny lettem arra a csepp lélekre.

A lakásunk kapujánál még egyszer felsóhajtott a néni:

— Milyen tragédia! . . .

Azóta sok viz folyt le az Eger-patakon; sok év telt el, mindenik év őszi levélhullásakor én is eltemettem egy-egy csomó szép reményt, mely csak ugy megsárgult, elhalt, mint a dérlepte falomb; érett ember lett belőlem, de Zsuzsi néni háza, kertje még most is tisztán van bevésve a lelkembe.

Ha a bikavért termő hegyek közé visz az utam, mindig meglátogatom Zsuzsi néni, már öreg, de friss és egészséges s engemet csak ugy szeret, mint azelőtt; Pistukájának hiv, pedig már beillenék Pestunak is.

* * *

Tünetényes, daliás időköt élünk; daloló fiukat visz a vonat a harctérre, ma még csak ujonczok, népfelkelők, holnap már hősök; hősök, melyek mindenike megérdemelné, hogy babérokoszorúval övezzük homlokát.

A katona-városok csendesek, az itthonmaradtak lesik a híreket, bujják az újságokat, s egyébről sem beszélnek, mint a háborúról. Haza került sebesült hősök sétálgatnak itt ott; megcsodálják az anyák, a hitvesek, a gyermekek; magukban pedig azon gondolkodnak, hogy ugyan kiknek a szíve sajog a sebesültért; ugyan hány szívet sebesített meg az a szerb, vagy muszka golyó, mely a mi hősrünkön ejtett sebet. . . .

. . . A czifra bástyás kis ház kis szobácskájában a csonka Madonna szobor előtt olajmécses ég és Zsuzsi néni térdel előtte. . . imádkozik . . . imádkozik buzgón; félhangon:

— Minden szükségemben, minden bajomban megsegítettél, könyörülj most is rajtam és óvd meg hatalmas pártfogásoddal az én drága nevelt fiamat, hiszen ugy szeretted, ugy tiszteltél őt is Tégedet, óh legszentebb szüz asszonya . . .

Lassan, zokogva mondja el imáját nevelt fiáért, akit felnevelt, kitanított s most mint hadnagy harcol az orosz ellen.

Imáját végezve felkel, még egyszer a Madonna szobrára néz; mi az? káprázik a szeme, vagy csak a könnyein át látja így? . . . a Madonna szobor égi fényben ragyog s mintha a hiányzó része is megvolna, hamar letörli a könyeit s így tekint a Madonnára, . . . de ime! csalódott . . . a mécses lassan pislog s a szobor karja a kis Jézussal hiányzik . . .

Dolga után néz, előbb a konyhán, később az udvaron akad tenni-venni valója; amint az

uteza felé néz, látja, hogy valami katona ül az ő háza előtt a kis lóczán, nem is látszik a kerítéstől csak a feje, meg a fé dereka.

Nagyot dobban a Zsuzsi néni szive; lassan odamegy, a katona is hátra fordul; negyvenöt-ötven év körüli magasrangu tiszt, nyájasan szól Zsuzsi nénihez:

— Megengedi, hogy ide ültem a néni padocskájára, de elfáradtam egy kissé; rossz az egyik kerék, s az egyik lábszárára mutat, melyen kifeszíti a kötés a nadrágot.

Zsuzsi néni igen mondja, hogy csak tessék, nagy öröme van, ha még ily csekélységgel is szolgálhat.

Azután elkezdi zavartan köhécselni. Szeretne valamit kérdezni, de nem mer. A tiszt észreveszi ezt és bátorítja:

— Talán a néni is van valakije a harcztéren?

Több se kell Zsuzsi néni, megered most bezzeg a beszédje, elmond mindent s a sok beszédnek az lesz a vége, hogy a tiszt a botjára támaszkodva beballag a szobáskába és tudakozó levelet ír a Zsuzsi néni nevelt fia miatt a harcztérre, egyik tiszt barátjának, ki a fiának ezredese.

Kész a levél, Zsuzsi néni beleteszi az imádásos könyvébe, nehogy baj érje, azután nagyon köszöni, majd feladja őt azt még a mai szent nap.

A tiszt körül néz a csendes, tiszta kis szobán, tetszik neki, minden butor darabot külön külön megnéz, végül a szeme a csonka Madonnán akad meg, erősen szemügyre veszi, azután majdnem felkiált; közelebb biczeg, még jobban megnézi... (Vége köv.)

A sebesülteknek.

Lukács Gézához begyült ágy és fehérneműekből ujabban küldtünk Pelsőczre a Blum Rezső kórházának 100 fejpárnát, 100 inget, 100 alsónadrágot, 100 törülközőt, 50 lepedőt, 50 karkötőt és tépésnek vásznat.

*

Lukács Gézáé alispánné kezeihez ujabban a következő adományok érkeztek, melyeknek vételét e helyen nyugtázza:

Helyvig Edéné elnök Klenóczról a következő tárgyakat küldötte: 48 ing, 39 lábravaló, 70 törülköző, 20 fejpárna, 1 paplan, 2 flanel takaró, 10 zsebkendő, 1 párnahuzat, kötszer, 2 párnahuzat és tépésnek való rongyokat.

Özv. Báthory Istvánné 6 hósapka.

Kmetty Hermin 1 pár érmelegítő, 1 hósapka, 1 pár térdvédő.

Szatmári Juliska 2 hósapka, 2 pár érmelegítő.

Schmidt Lidia Sátáról 9 párna, 4 darab törülköző.

Gede Istvánné 6 kispárna.

Hámos Aladárné szül. báró Vay Mariska 5 mérő krumpli a megyei kórház részére.

Müller Vilmosné 6 zsebkendő, 6 törülköző, 20 sebkötő, 1 trikóing, 1 trikónadrág, 300 cigareta.

Witális Zsuzsika és Palkovics Pálné gyűjtése Felsősziklás községben: Hanko Andrásné 1 törülköző, 1 lepedő. Hanko Jánosné öz. 1 törülköző, 1 lepedő. Valent Jánosné 1 törülköző. Fejes János bíró 1 kor. Hanko Mihályné 1 fejpárna. Botto Gyuláné 1 kor. Kruspir Istvánné 1 kor. Vitéz Györgyné 1 törülköző. Czepo Pálné 1 kor. Fejes Pálné 1 törülköző. Varga Zsuzsanna 1 törülköző. Weisz Sámuel 2 kor. Hisák Jánosné 1 lepedő. Bátor János 1 kor. Botto Jánosné 1 lepedő, 1 kor. Dunnisz Jánosné 50 fillér. — Orlátörök községben: Kelyo Jánosné 1 fejpárna. Gyoraj Pálné 1 fejpárna. Asztalos Mihályné 1 törülköző. Kotlár Mártonné 1 fejpárna. Andriczák Györgyné 1 fejpárna. Tatár Jánosné 1 fejpárna. Csuka Jánosné 1 fejpárna. Andriczák Jánosné alsó 1 fejpárna. Kelyo Borlás Mária 1 törülköző. Czavar Istvánné 1 törülköző. Csuka Györgyné 1 törülköző. Andriczák Jánosné 1 törülköző. öz. Lang Józsefné 1 fejpárna. öz. Szabó Pálné 1 fejpárna. Pethő Józsefné 2 törülköző. Novák Sámuelné 2 törülköző. Borlás Jánosné 1 törülköző. Szikora Pálné 1 fejpárna. Andriczák Mártonné 1 törülköző. Tatár Istvánné 1 fejpárna. Vig Sándor 40 fill. Kovács Pálné 50

fill. Ivanics Mihályné 50 fill. Polomecz Pálné 1 kor. Szogony Zsuzsanna 60 fill. Kosko Julianna parlag 70 fillér. — Alsósziklás községben: Jablonszky Mihályné 1 fejpárna, 1 lepedő. öz. Kicsiny Gusztávné 2 fejpárna, 1 lepedő. Uhrinecz Andrásné 1 fejpárna, 1 lepedő. Banczik Andrásné 1 törülköző. öz. Fejes Jánosné 1 fejpárna. Kvasz Jánosné 1 fejpárna, 2 lepedő. Banczik Jánosné palyove 1 lepedő. Szlávik Jánosné pekár 2 törülköző. Hruz Mátyásné 2 törülköző, 1 lepedő. Fejes Jánosné ballag 2 fejpárna. Mészáros Andrásné 1 lepedő. Borlás Mária 1 fejpárna, 1 lepedő. Szlávik Jánosné dohán 1 fejpárna, 1 lepedő. öz. Szlávik Andrásné 1 fejpárna, 1 lepedő. Banczik Mihályné 1 törülköző. Vitális Ferencz 5 kor. Palkovics Pálné 2 fejpárna. Banczik Jánosné banskin 1 fejpárna. Stefánik Pálné 3 törülköző, 2 kor. Kohut Andrásné 1 törülköző. Bartók Jánosné 1 fejpárna. Vitális Jánosné 2 lábravaló, 1 ing. N. N. 10 fillér. — Tóthegymeg községben: Antal Pálné uhrin 2 fejpárna, 1 lepedő. Antal Andrásné 1 fejpárna 1 törülköző. Antal Andrásné kibzo 1 lepedő. Gregorecz Pálné haján 1 fejpárna. Jablonszky Mártonné 1 fejpárna, 1 törülköző. Liptay Pálné 1 fejpárna, 1 lepedő. Antal Andrásné potoczki 1 lepedő. Antal Jánosné tankus 1 lepedő, 50 fill. Antal András murani 1 fejpárna, 1 törülköző, 1 lepedő. Gregorecz Jánosné 1 fejpárna. Szabó Pálné 1 fejpárna, 2 törülköző. Szelesan Ilona 1 törülköző. Pintér Pálné 1 törülköző, 1 lepedő. Antal Pálné csicsmár 1 kor. N N 1 fejpárna. N N 1 lepedő. N N 1 törülköző.

Adományok a Vörös-kereszt egy-let részére.

Az elmúlt héten ismételt gazdagon nyilatkozott meg társadalmunk hazafias áldozatkész-sége a helybeli vörös-kereszt egyesület részére juttatott adományokkal:

Pénzbelieliek: Glózer Lászlóné 20, Kolben heyer Lajosné 10, Baksay József bíró 40, Csutor Paula 10 korona.

Természetbeliek: Rimaszombatból: Dr. Weinberger Rezsóné 5 kilogramm rizs. Dr. Krausz Gyuláné egy fél zsák zöldség. Vozáry Samuné egy fél birka és 20 üveg sör. Hindrichs és Unger 5 drb. kenyérvágó kés. Filippovics 7 lábravaló, 1 ing. Dr. Bleier Leóné 1 kgr. rizs. Alispáni hivataltól 1 zsák burgonya. Józsa 4 alsónadrág, 1 paplanlepedő, 1 ing, 1 kispárna. Kandler Betti 4 hósapka, 6 érmelegítő, Simon Mihályné 12 hósapka, 24 haskötő. Molnár Gizella 2 pár érmelegítő. Korrent Etelka 1 sapka, 1 térdmelegítő. Lévai Margit 3 pár érmelegítő, 2 haskötő. Szabó Margit 6 haskötő. Hegyessy István 3 ing, 4 lábravaló. Geduly Gézáé 8 üveg befőtt. Hámos Aladárné báró Vay Mariska 5 mérő krumpli. H. Misák Mihályné 5 liter tej. Pitta Lipótné 1 szörme kabát, 6 ing. öz. Kovács Józsefné 3 ing, 3 lábravaló, 1 jäger ing, 1 pár harisnya. Loysch Ödönné 12 drb. téli kapca, 4 törülköző, 2 vászon, 17 könyv. Széplaki Lajosné 1 kenyér, 30 drb. szalonna.

Vidékről: Andrik András Rimatamástala 5 liter tej. Járossy Mihályné és Kónya Piroska gyűjtése Balogpádár községben: 25 törülköző, 26 ing, 7 lábravaló, 5 lepedő, 6 abrosz, 20 lit. bab, 1 zsák burgonya, 1 üveg méz. Glózer Lászlóné Rimabrézó 2 hósapka, 2 haskötő, 2 pár csuklódoboz. Kolbenheyer Gyula főmérnök Lujzahuta 1 drb. szarvas.

Öszinte köszönetünket fejezzük ki a nagylelkű adakozóknak áldozatkészességükért.

A magyar szent korona orsz. vörös-kereszt egyll. rimaszombati városi választmánya.

Kertész.

Az 1915. év január elsejére keresek egy ügyes, jó munkás és józan urasági kertészt. Ki ezen állásra pályázni kíván, jelentkezzen levélileg — vagy még előnyösebb, személyesen **Beélik Iván** földbirtokosnál **Alsóvályon** Gömörm.

Vasuti menetrend.

Augusztus hó 31-én ismét változott a vasuti menetrend s részben helyreállított a régi forgalom, különösen a miskolcz—füleki, feled—tiszolczi, bánréve—dobsinai és a garami vonalon.

Budapesttel csak a 7 óra 45 perczkor este induló egy vonat nyer csatlakozást.

A feled—tiszolczi vonalon:

8111. sz. vonat ind. Tiszolcziól . 4 ó 21 p. reggel
8111. " " érke. Rszombatba 6 ó 20 p. "
8111. " " ind. Rszombatból 6 ó 25 p. "
8111. " " érke. Feledre . . . 6 ó 55 p. "
Csatlakozást nyer: Miskolcz, Kassa, Füle felé.

8142. sz. vonat ind. Feledről . . . 8 ó 59 p. d. e.
8142. " " érke. Rszombatba. 9 ó 32 p. "
8142. " " ind. Rszombatból 9 ó 42 p. "
8142. " " érke. Tiszolczi . . 12 ó 03 p. d. u.
Ennek csatlakozása van Miskolcz, Ózd és Dobsina felől.

8101. sz. vonat ind. Tiszolcziól . 12 ó 43 p. d. u.
8101. " " érke. Rszombatba. 2 ó 45 p. d. u.
8101. " " ind. Rszombatból 2 ó 54 p. d. u.
8101. " " érke. Feledre . . . 3 ó 22 p. d. u.
Csatlakozást nyer: Miskolcz, Dobsina, Ózd, Murány és Nagyszabos felé.

8112. sz. vonat ind. Feledről . . . 3 ó 51 p. d. u.
8112. " " érke. Rszombatba. 4 ó 24 p. d. u.
8112. " " ind. Rszombatból 4 ó 32 p. d. u.
8112. " " érke. Tiszolczi . . 6 ó 47 p. este.

8143. sz. vonat ind. Tiszolcziól . 5 ó 21 p. d. u.
8143. " " érke. Rszombatba. 7 ó 40 p. este.
8143. " " ind. Rszombatból 7 ó 45 p. este.
8143. " " érke. Feledre . . . 8 ó 11 p. este.
Csatlakozást nyer Miskolcz, Füle, Rutka felé.

8146. sz. vonat ind. Feledről . . . 10 ó 12 p. este.
8146. " " érke. Rszombatba. 10 ó 44 p. este.
8146. " " ind. Rszombatból 10 ó 46 p. este.
8146. " " érke. Tiszolczi . . 12 ó 58 p. este.

Hatvan—Rutka között a 302, 303, 305, 306, 307, 308, 338, 339, 340, 370. sz. vonatok újból forgalomba helyeztetek, azonban Hatvan és Budapest között postavonatok közlekednek s ezért Budapestre most még csak a fentjelzett egy vonat nyer csatlakozást.

A rimaszombat—poltári vonalon:

6014. sz. vonat ind. Rszombatból 9 ó 50 p. d. e.
6014. " " érke. Poltárra . . 11 ó 27 p. d. e.
6013. " " ind. Poltárról . . 12 ó 00 p. d. e.
1013. " " érke. Rszombatba. 2 ó 05 p. d. u.
6016. " " ind. Rszombatból 6 ó 20 p. este.
6016. " " érke. Poltárra . . . 7 ó 57 p. este.
6011. " " ind. Poltárról . . 5 ó 55 p. regg.
6011. " " érke. Rszombatba. 7 ó 30 p. regg.

A bánréve—dobsinai vonalon a 7611, 7614, 7641, 7601, 7604, 7612. sz. vonat, a bánréve—ózdí vonalon a 7902, 7903, 7904, 7905, 7906. és 7907. sz. vonatok, a pelsőcz—murányaljai vonalon a 7711, 7714, 7715, 7716. sz. vonatok, a pelsőcz—nagyszabosi vonalon a 7812, 7813, 7814, 1815, 7816. sz. vonatok a polgári személyszállítást már rendes menetrendszerűen bonyolítják le.

A közönséget saját érdekében figyelmeztetjük, hogy hosszabb utazásnál, sőt a kocsin más vármegyébe való utazásnál is, a rendőrkapitányságnál vagy az illetékes községi elöljáróságnál hatósági bizonyítvány beszerzését el ne mulaszták, mert könnyen megtörténhetik, hogy ennek hiánya esetén menetközben feltartóztatják az utazót.

Eladó.

Egy alig használt, igen szép szabadiszot alkotó 170 cm. magas **Friedlándi-kályha** akár fa, akár kőszén fűtésre. Az égés és meleg szabályozható. Új korában 180 kor. volt, most 50 koronáért — jótállás mellett — lakásvátoztatás miatt eladó. Valóságos ajándék. — **Ugyanott** egy használt, de teljesen üzemképes, kitűnően működő **kőfűrés** jutányos árért sűrűgösen eladó. — Bővebb értesítés e lap kiadóhivatalában nyerhető Tompa utca 10. szám alatt.

Hirdetéseket

e lap részére elfogad
a kiadóhivatal

Tompa-utca 10. és

Ifj. RÁBELY MIKLÓS

könyv- és papirkereskedő

Deák Ferencz-u. 20. sz.

Tanulóul

Egy 13—14 éves fiú — ki magyarul helyesen írni és kifogástalanul olvasni tud, **nyomdásztanulóul**; továbbá egy másik 13—14 éves fiú — ki írni és olvasni tud, **könyvkötőtanulóul** felfogadtatik **idősb Rábely Miklós Fia** rimaszombati könyvnyomdájába

Értesítés a közönséghez.

Van szerenesénk szives tudomására hozni a nagyérdemű közönségnek, hogy a háboru által megbénított közgazdasági élet megindítására hajlandók vagyunk ügyfeleink ebbeli kívánalmainak kielégítésére **új kölcsönöket folyósítani.**

Egyben felhívjuk a nagyérdemű közönség szives figyelmét arra, hogy intézetünknel és fiókjainknál elhelyezendő betétek után a legmagasabb kamattételt alkalmazzuk és az ilyen betéteket

5000 korona összegig

még a moratórium tartama alatt is minden

felmondás nélkül visszafizetjük.

Midőn szolgálatainkat a bankszakma egyéb ágaiban is a nagyérdemű közönség szives rendelkezésére tartjuk, maradunk

Putnok, 1914. október 14.

teljes tisztelettel:

Putnoki Takarékpénztár R.-T.

RÁBELY MIKLÓS FIA

KÖNYVNYOMDÁJA ÉS KÖNYVKÖTÉSZE

RIMASZOMBAT, ERZSÉBET-TÉR 9.

Telefon szám:

52.

Telefon szám:

52.

Ajánlom a legújabb rendszerű gépekkel felszerelt, modern berendezésű **könyvnyomdámot és könyvkötészetemet.**

minden e szakba vágó munkák pontos, gyors és izlésteljes kivitelére.

Iskoláknak: oklevelek, értesítők, bizonyítványok stb. **Ügyvédeknek:** intőlevelek, kérvények és keresetek, meghatalmazások, díjjegyzékek, kötvények, szerződések, óvások, levélpapírok, levélborítékok. — **Pénzintézeteknek:** alapszabályok, értékpapírok, részvények és szelvény-ivek, betéti könyvecskék, üzleti könyvek, mérleg-számlák stb. — **Kereskedőknek és Iparvállalatoknak:** körlevelek, árjegyzékek, számlák, üzleti könyvek, czimkék és ragezédulák, intőlevelek, levélpapírok és borítékok czégnyomással, czimkártyák, üzleti jelentések, levelezőlapok stb. — **Továbbá:** falragaszok, hirdetmények, műsorok, étlapok, eljegyzési és esketési értesítők, meghívók, tánczrendek, gyászjelentések, névjegyek stb.

A „GÖMÖR-KISHONT“ kiadóhivatala.

Izléses munka.

Jutányos árak.

Könyvkötészetem: — a legújabb gépekkel és segédeszközökkel felszerelve — mindenféle könyvkötői és diszmunkák kifogástalan elkészítését gyorsan és méltányos árak mellett felvállal.

Gyász-szallagok föliratai gyorsan és izléseesen eszközöltetnek.

Izléses munka.

Jutányos árak.